

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Petri Ioannis Perpiniani Valentini, Societatis Iesv
Presbyteri. Orationes Dvodeviginti**

Perpiña, Pedro Juan

Lvgdvni, 1622

V. Oratio R. P. Ioan. Francisci Carettonij Romani, de Christi morte, habita
Romae in Sacello Pontificio, anno 1595.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13368

grauibus calamitatibus exagitata: Cle-
mētem Pontificem qui clauum tenet, Car-
dinales qui assident gubernanti, tuo patro-
cinio iuua. Sigismundo Regi clienti tuo, in
Suecia pro religione Catholica laboranti,
animos, ac vires impetra. Poloniam tuæ
iamdudum commissam tutelæ atque rece-
ptam tuere. Sodales hosce tuos ad cō vtilēs
Ecclesiæ vbique gentium disseminatos fo-
ue: clerum denique populumque Romanum
religiosorum omnium ordines, auditorēsq;
in primis qui mihi dicenti de tuis laudibus
humaniter aures præbuerunt, eadem chari-
tate, qua nationes omnes ac gentes viuens
in terris tuebare, nunc beatus in cœlo com-
plectere.

O R A T I O.
DE CHRISTI MORTE,

*P. Io. Francisci Carettonij Romani.
è Societate Iesu.*

RECONDITVM est, incomprehensum, &
Romni ex parte diuinum, P.N. sacrosan-
ctum reparationis humanæ mysterium: cui
nos hodierna luce, ne dicā hodiernis tene-
bris, persoluimus tributum annuum cōmi-
sera

ferationi
mens, du
ligentia
non affer
dio grati
causam
lamitate
merētis
datus a
quā f
planū f
ias eū a
DOLOR
est, inte
innocen
ciatus, c
se idcir
enim,
illud o
le tam
eliciat
noua c
pus, se
cædē n
quasi c
admo
solū n
animū
sine a

ferationis & lacrymarum. Idcirco humana mens, dum se eius amplitudini parem intelligentiam, vel sensu afferre posse desperat, non affert illum ipsum quē potest, & in studio grati animi apparet ingrata. Eandem ob causam si exoritur miseratio ex cognita calamitate hominis miseri calamitatem immerētis, nullum erit argumentū accommodatius ad hanc anniuersariā lamētationem, quā si breui simpliciq; percurfione facti, planū fecero Christū dominū fuisse, vt Isaias eū appellat propter excellentiam, VIRVM DOLORVM, quasi dolorum Principem: hoc Isa. 53. est, inter mortales calamitosissimum: & eos innocentem subiisse corporis, animique cruciatus, quos ab vno homine perferri potuisse idcirco credimus, quia ipse pertulit, Quod enim, vt exodiar, in hortis Gethsemani erit illud opus, cuius sanguinea est vel idea? quale tam inauditum tormenti genus quod eliciat solā cogitatione sanguinem: quod noua quadam ratione, non animum per corpus, sed corpus vulneret per animum, quod eadē membris inferendam prius adūbrer, & quasi experiatur in animo: quod antequam admoueat examinet: & morte valentius solū nudūq; hauriat Christi cruorē, hauriat animū, quod mors efficere nunquam potuit sine armis, sine cohorte. Fabrum habet infa-

mem hospitem Sathanæ. Iudas magistro venalem in merce exposito, negotiū proditione instituit, osculo perficit, amoris armis abusus: quippe qui nouerat gratum amanti cibum, eo venenum occultat. Sed recidit in eius caput. Is paulò ante pectori proincto pane, quasi tormentariū puluerē inclusisset, ei cuniculo facē applicuit, cum ori suo Christi faciem deosculandum admouit: neque ita multò post igne, ad intestina perlato; multiplicatis in arcto flammis querentibus exitū sublatus est in altū & discerptus in partes, eū nactus carnificē nequissimum, laqueo se ipse suspendit, crepuit medius & diffusa sunt omnia viscera eius: dignus plane cui non aqua tantū, & igni, sed ipso cōmuni spiritū, ipsa terra interdiccretur: quæ terra ut dicitur non amplius recipere viuum serpētē, postquā percussit hominem, ita neque spiratē ferre neque extinctum attingere voluit hanc hominis eiusdēque Dei proditorē. Christus verò nec vulnus nec speciem insidiosam amoris aduersatus hostes admittit; quos, ut prostrernere sic proterere sola nominis vmbra potuisset. Illustris quod potuerit: illustrior quod noluerit; ab iis per varia tribunaria circūducitur, quando vnum capere tantā iniustitiam non poterat: neque inueniebat locum; vbi cōsisteret summa iniustitia

Plin. lib. 3.
cap. 63.

quitas ni
quē iustit
ante Cai
iudicem
vestimen
coniectus
picio, ant
vbi dum
dadium,
cere, peri
sum: ex q
vultum,
dentissim
aruit, aru
reuixit, i
proditor
mortē ne
lumniā
nocendi
multos p
monia cor
apertam
dicio co
minūs n
stimatio
tia inflic
betis in
Eo testi
munerū

quitas

quitas nisi fortè apud Sacerdotem, apud
 què iustitiæ debuit esse principatus. Siftitur
 ante Caipham, ante hostè potiùs quàm ante
 iudicem: qui vt scelus artificiosè contextat,
 vestimenta discindit: per quem reus, priùs
 coniectus in vincula quàm adesset errati sus-
 picio, ante condemnatur, quàm dicat causam:
 vbi dum accusator pro crimine affert men-
 dacium, reus pro pœna subit iniuriã: vbi ta-
 cere, periculosum est, respondere crimino-
 sum: ex quo ad primã emissam vocè, diuinũ
 vultum, sedè gloriæ furiali colapho impu-
 dentissima dextera ministri percussit. Neque
 aruit, aruit fortasse, sed ad contactum vitæ
 reuixit, in præmium, quòd vestigia osculi à
 proditore impressa deterferit. Vbi denique
 mortè non iudicium intentant: ideoquè ca-
 lumniã non accusationè adornant. Sed ipsa
 nocendi cupiditate profunt: nam testes dum
 multos producunt, nullum habèt. *quia testi-*
monia conuenientia non erant. Perdere per vim
 apertam nolunt: vt ipsi insanire etiam in iu-
 dicio cognoscãtur: & Christi supplicium nõ
 minùs mēbra dilaceret, quàm dilaceret exi-
 stimationè, quod meruisse, & iusta senten-
 tia inflictũ esse videatur. Si testes nullos ha-
 betis introducite Petrũ. Præstolatur in atrio.
 Eo testis locupletior erit, quo amicior est,
 munerum gratiæ princeps: & negando con-

Marc. 14.

Marc. 14.

tra Christū affirmat imprimis, dum tantū
 pudere se illius magistri demonstrat: vt iu-
 rcurando sibi neque cognitum esse confir-
 met, o Petre, hoc cine est solum amicū per-
 feuerantem esse? tu, qui Paulò ante deuora-
 bas animo carcerem, crucē, mortem, profe-
 cutus es, ad deserendum: vt quò fueras au-
 dacios, eò esses cæteris Apostolis nocentior:
 vt apud eminentiam illius confidentiæ hu-
 ius pauoris recessus atrior appareret. Sed
 Luc. 22. *Dominus respexit Petrum & fluxit amarè.* Icta
 Petra adamātinis Christi oculis guttas emit-
 tit, non scintillas. Conglaciauerat miser. Id-
 circo caloris egens ad ignem illum perperā
 se calefaciebat is, cui radijs diuinis opuse-
 rat, vt liquaret concretum timiditatis gelu
 cor funderet ex oculis amarū imbrem, ac ti-
 moris vulnera lachrymis, non infidelitate
 sanaret. Fuit igitur Christus dimittendus ad
 Pilatum, apud quem legū inanem. ambitio-
 nis plenū, magistrarus Iudeorū factus de iu-
 dice accusator, de accusatore testis minore
 periculo, auctoritate maiore (more suo) non
 causæ cognitionē exposcat, sed crucem: de
 supplicio prius agat, quàm de scelere, reum,
 & reum tacentem, non crimine, sed multitu-
 dine, non testimoniis, sed clamoribus oppri-
 mat. Quid miraris? quid quæris aliam defen-
 sionem, Præses, ab eo qui condemnationem
 habet in voto: suppliciā numerat in benefi-

ciis: qui i
 quò illar
 declama
 centem t
 bauit? E
 Christi c
 solutus f
 tentiis i
 illis supp
 retur? ip
 ciat inn
 natur ab
 rū subd
 sanguin
 ris, cruc
 oppresse
 soluunt
 Quia p
 Barraba
 qui scel
 iisdē in
 vt sane
 sanguis
 eiusq; p
 riatur a
 crimin
 O scel
 conspi
 virgine

eiis: qui iniuria eò se indigniorem ostendit, quò illam animo æquiore sustinet: pro quo declamat ipsum silentium, & probat innocentem tibi ipsi, vt Caiphæ, vt Hærodi probauit? Ergo fuit tribus in foris innocentia Christi cognoscēda, vt tribus sententiis absolutus ferret supplicium? an potius vt sententiis illis iudicū iniquitas cōdemnaretur: illis suppliciis peruersitas Synagogæ plecteretur? ipse Pilatus ter verbo Christū pronūciat innocētem, ac triplici facto eripere conatur ab iniuria. Vt iustū ex vnguibus ferarū subducatur, seditiosum supponit, imbutum sanguine homicidā & populo sitienti cruoris, cruorē propinat. Sed ij quemadmodum oppresserunt innocentem, ita scelestum absolunt: vt omnes iniustitiæ partes impleāt. Quia puri sanguinis effusione delectantur, Barrabam liberant, Christo obstrepunt, vt qui sceleratis par futurus erat in supplicio, iisdē inferior esset in iudicio. Quare Præses vt sanet liuorem Iudæorū, vt mittatur ab iis sanguis inuidiæ Christo iubet aperiri venas, eiusq; mandat hauriri cruorem, vt nō hauriatur animus, vt uita seruetur. Loco igitur criminis eluenda sanguine est innocentia. O scelus execrabile! nudatur Deus, nuda conspiciuntur membra illa candida, atque virginea. Rubet sola pudore facies. Tunc Sol

in sui conditoris obsequium subducta luce
 velasset illū, opinor, tenebris, nisi ad nouum
 spectaculum defixus in admiratione tā ve-
 nerandi, atque diuini corporis constitisset:
 quę vox, quę lachrymę, quis sensus æquare
 poterit licetorum fœuitiam, furorē, rabiem?
 calamitosi rei tolerātiā, æquanimi-
 tatem, mansuetudinem, plagarum dolorem,
 numerum cruciatuum? iam nusquam apparet
 liuor, nusquam flagelli vestigium, vbique
 sanguis, vbique vulnera. Nec iam vulnera
 ipsa dinumeres: quantus est, vulnus vnū est,
 deficit plagis locus, plagę non deficiunt: est
 plaga plagę locus. Deficiunt lora, virgę, fla-
 gella tortoribus, vires non deficiunt. Iam &
 vires deficiunt, nō deficit rabies. Vtque fecit
 initium tundēdi crudelitas, sic facit finē cru-
 delitas. Suadet enim, vt aliquid sanguinis, at-
 que spiritus relinquatur ad mortē atrocio-
 rem. Itaque crudeles in verberando in par-
 cendo crudeliores, non parcunt, vt cessent,
 sed cessant, vt ad crucē immanem reseruēt.
 Si tamen illa cessatio dicēda est, in qua mu-
 tato potius quā intermisso cruciatu, mise-
 rum contumeliis acerbissimis dilacerant, in
 qua, vt cæteris prætermisissis, palmare vnum
 attingā; diuinū illud caput gymnasium sa-
 pientię, regia honoris, honos glorię, omni-
 bus infulis, thiaris, coronis augustiūs, illud,
 inquam,

P
 inquā, ad
 an ad vtr
 atque trā
 esse dolo
 oculos, r
 lentiā, p
 regē esse
 te præto
 rex Iuda
 corona
 qualem
 solida p
 tiones,
 atque
 rietate
 princip
 indica
 doloru
 spineā
 bitur.
 tatis a
 manib
 rauito
 huius
 bus i
 dedit
 vereā
 vel h
 existi

inquã, ad ludibrium dicã, an ad cruciatum,
 an ad vtrumque, spineã coronã præcingitur,
 atque trãsfoditur. Dicebã P. N. hunc Virum
 esse dolorũ: Iam verò si intendimus in eum
 oculos, non tãtũ virum, virum per excel-
 lentiã, principẽ dolorum, sed verè dolorum
 regẽ esse cernemus, appellatus est à cohor-
 te prætoria, quam audiuius dicentem, *Aur* Matt. 27
rex Iudæorum. Sed in purpura, in sceptro in Marc. 5.
 corona, Hęc omnia regem significant. Sed Ioan. 19
 qualem regem? regẽ dolorum. Ludicra illa &
 solida purpura, arundineũ sceptrum, saluta-
 tiones, appellationes in irrisionem fuerunt,
 atque contemptum: corona verò si pro va-
 rietate materiæ aurea, graminea, laurea,
 principatũ quẽdã opũ, virtutis, fortitudinis
 indicat; per spineã certè regẽ significabimus
 dolorum principem: & Rex dolorum nõ nisi
 spineã coronã præcingendus fuisse iudica-
 bitur. Respexit Pilatus hoc regnum calamita-
 tis affabrè effectum esse, atque expressum
 manibus carnificũ in Christi corpore: spe-
 rauitque fore, vt satisfaceret oculis Iudæorũ
 huiusmodi cælaturæ cupidis, ac peritis: qui-
 bus illũ in bono lumine de superiore loco
 dedit in conspectum dicens, *Ecce homo.* Quasi Ioan. 19
 vereatur, ne non agnoscant; ne simulacrum,
 vel hominem examinem, aut spirãs cadauer
 existiment. Sed non placuit nam immanissi-

Marc. 15

Luc. 23.

Ioan. 19.

Matt. 27.

Marc. 15.

mis immaniores, ne victi scientiâ crudelita-
 tis, feritatis artificio videantur, desiderât ali-
 quid, addit aliquid de suo. *Crucifige, crucifige*
eum. O flagrâs & penitus infinitû odiû, ad quod
 inanis erit aqua! Cùm nihil sit alluione tâti
 sanguinis imminutum; restingui nisi diuino
 spiritu in illud efflato nō poterit. Quid facit
 in tâto malo religiosus iudex, qui nefas du-
 cit palmis imnâdis cōmittere parricidium?
 manus lauat, & occidit, dum iustû fatetur, &
 cōmendat. *Sciebat, quod per inuidiâ tradidissent*
eum: sed dum actor iudici timorem incuit;
 iudex Cæsaris gratiam ambit, circumueni-
 tur Deus in eo iudicio, in quo palàm accu-
 sat inuidiâ, testificatur odium, crimē est im-
 nocentia, corrumpit timor, cōdemnat ambi-
 tio, plectit crudelitas. Illa, illa statim vt Pila-
 rus Christum affigēdum cruci. Quid dicam?
 tradidit an duxit? nihil enim abest à scelere
 is, cuius tantummodò manus abest. Ille in-
 quam, statim semiuivo, qui iam sibi ipse
 pondus erat, imposuit immanem patibuli
 machinam, vt suam ipse mortem priûs fer-
 ret, quàm inferretur: & quâ cruce mox erat
 extollendus, eadē priûs opprimeretur. Hic e-
 go in hoc extremo actu, & quasi capite actio-
 nis quando digniûs pertractari, quàm defi-
 ciendo, non potest, libenter deficiam, sacros
 Euāgelistas imitatus, qui summam rei tantâ
 breui

breuita
 nō retic
 eum. Q
 adiucto
 sanguin
 matris
 plicem
 in ira, l
 eo tem
 atque
 quò pr
 miser
 agmin
 Patris
 digus
 rimus
 net, ne
 tem, c
 Inclina
 cis! m
 non la
 genus
 tem p
 platio
 præte
 pter h
 dite,
 etar,
 pter l

breuitate perstrinxerunt, quantâ sat erat ad
 nō reticendum. Duplici verbo, *Crucifixerunt*
eum. Quare nō perpendā crucis atrocitatem, Matt. 27
 adiūctorum acerbitatem, renouatos imbres Marc. 1
 sanguinis, cōsortium, latronum conspectum
 matris, voces plenissimas mysterij, multi-
 plicem crudelitatem militum, qui non tantum
 in ira, sed etiam in obsequiis hostes, eo loco
 eo tempore, ad sitim ardentissimam acetum,
 atque fel adhibuerunt: vt intelligeremus,
 quò progredierentur in sœuendo ij, quorum
 misericordia est summa crudelitas. In tanto
 agmine dolorum Christus Deus defunctus
 Patris imperio, nostræ salutis cupidus, pro-
 digus suæ, inclinato capite. O virum miser-
 rimum, qui diu quæsiuit, vbi caput suū reclin-
 et, neque inuenit locum molliorē ad quie-
 tem, quàm mortem! In eius igitur gremio, Ioan. 19
Inclinato capite tradidit spiritum. O Angeli pa-
 cis! moritur Deus, moritur Deus. Non vox,
 non latera nullū sententiæ, verborumque
 genus sustinere huius argumenti dignita-
 tem possunt. Opus silentio, mentis contem-
 platione, excessu. Quid ergo afferam? nihil
 præterea. Moritur Deus, & moritur pro-
 pter hominem, intelligentiâ vestrâ perpen-
 dite, quàm multa duplici verbo comple-
 ctar, cum dico, mori Deum, & mori pro-
 pter hominem. Addam aliquid, si ita loqui

fas est, admirabilius. Iesus Deus in cuius nomine habitat salus, qui profuit plus vnus omnibus, quàm omnes vnquam vni, qui nostram non modò causam, vt sponsor; non modò personã, vt reus? sed vicariam quoque mortẽ suscepit, vt nocens occiditur propter hominem & per hominẽ viuit auctor parricidij peccatum. O hominem nõ hominem, sed cordis plumbei, & animi ingratißimi monstrum! Obstupuit mens perstricta magnitudine facti, an aures assiduã commemoratione obduruerũt? tradidit spiritum Deus inclinato capite: vt eo tandẽ animaret iacentium terrarum orbẽ & mortuum, atq; depositum: vt quoniã statuerat nil sibi reliquum facere, quod pro mortalibus nõ exponeret, ceruice in latus deflexã, secretum locum indicaret, ex quo ad primum, quasi certum, destinatumque ictũ exiuit sanguis & aqua: simul ac ferina rabie vnus militũ læcea latus illud aperuit: cùm enim tũ Christi charitas; tum rabies inimicorum amplior esset, quàm vt eas capere posset corporis viuentis imbecillitas; effundenda vtraque fuit in cadauer, ex quo hinc Christus exaggeratam quãdam patiendi cupiditatem ostendit. nam suscepit vulnera doloris etiam cùm dolorem vulnerrum sentire non posset. hinc illi rabiẽ declararunt inauditam, dum effusa sæuitia in eum

eum, in
 sus esse
 delitac
 ac pro
 conspe
 velum
 ciem t
 nudat
 obseq
 in viu
 obuia
 xit So
 fo co
 conie
 tium,
 terræ
 feren
 diuis
 affe
 vt ig
 ferris
 null
 in th
 cum
 ipsu
 rum
 est, h
 fluu
 loco

eum, in quo neque sæuitiæ locus, neque sen-
 sus esset, sine fructu crudelitatis gustū cru-
 delitatis habuerant. Expalluit, contremuit,
 ac propè defecit natura ad huius carnificinæ
 conspectum. Laceravit iam superuacaneum
 velum templi, quando turpiter velatam fa-
 ciem templi viderat, quando templi corpus
 nudatum, atque discissum cōspiciebat: maius
 obsequium in cadaueribus inuentura, quàm
 in viuentibus mortuos exciuit è tumulis, vt
 obuiam Deo morienti procederent. Obdu-
 xit Soli tenebras, vt parricidis ipso cœlo, ip-
 so conspectu lucis interdiceret. Oppressisset
 coniectione saxorū, iam se sponte frangen-
 tium, & agitantium in vindictā, vel obruisset
 terræ se commouētis, neque hos homicidas
 ferentis hiatu: nisi vocem illam extremā au-
 diuisset, qua Christus malis hominū grauius
 affectus, quam suis, propè testamento cauit
 vt ignosceretur. Iam verò, ô vir, ô Rex mi-
 ferrime dolorum, de regno tuo dubitatio
 nulla relinquitur. Regnas in regia Caluarij,
 in throno crucis, in purpura tui sanguinis,
 cum sceptro clauorum, cum corona spinea, *Matt. 19*
 ipsumque regni titulum præfers, *Rex Iudæo-*
rum, id est, Rex ciuium iniustissimorum, id
 est, Rex hostium immanissimorum; circum-
 fluunt loco asseclarum reuiuiscētes vmbre,
 loco satellicum latrones, loco cohortis car-
 nifices.

748 *Orationes quinque Presb. Soc. Iesu.*
nifices. Isthic, isthic tamquam in tuo re-
gno, in omni regia pompa, regioque ap-
paratu triumphas. Habes pro bellariis fel,
pro odoribus foetorem, pro festis ignibus
tenebras, pro symphonia blasphemias, pro
choreis terramotum, pro peristromatis,
sparsisue floribus ossa cadaverum, pro bul-
la pendente è monili plagam luculentam
pectoris. Tale regnum, talem regem de-
cebat esse dolorum. Utinam intelligamus:
quales nos deceat esse sub tali Rege in ta-
li regno.

E I N I S.

VBI
R

P *Rin*
d
ca,
Rex
Con
trad
Secund
Ioan
qua
eius
Tertia
tha
nim
Quar
IV
Quin
dic
Tertia
na
tor